

Dierenziekenhuis Groningen

Dierentandheelkunde

Redactioneel

In de laatste vijftien jaar is de tandheelkunde bij dieren steeds verder ontwikkeld. Vroeger werd een gebit vol met tandsteen en bijbehorende ontstekingen als iets 'normaals' beschouwd. Zelfs de dierenarts nam tijdens het spreekuur nauwelijks de moeite om de mondholte van zijn patiënten te bekijken. Nu beseffen we dat een schoon en gezond gebit een voorwaarde is voor een gezond en lang leven en dat dit ook voor onze huisdieren geldt.

De maand februari 2008 is door dierenartsen opnieuw uitgeroepen tot de maand van het gebit bij huisdieren (bij de hond en de kat). Wegens het succes van de maand van de gebitscontrole in 2007 is deze speciale maand met extra aandacht voor het gebit een terugkerend onderdeel van de dierenartsenkalender geworden. 80% van alle honden en katten ouder dan 3 jaar heeft gebitsproblemen en ernstige aandoeningen die het gevolg zijn van het niet tijdig behandelen van gebitsklachten. Voor ons dus reden genoeg om eens een kijkje te nemen bij het Dierenziekenhuis Groningen. Tijdens de maand van de gebitscontrole vinden hier op dinsdag en donderdag gratis gebitscontroles plaats bij honden en katten. Donderdag 28 februari keken wij mee bij gebitscontroles uitgevoerd door dierenartsassistente Joyce Versantvoort.

Allereerst keken we naar het gebit van Beertje (een 7-jarige hond). Voordat in de mond gekeken wordt, wordt een korte anamnese afgenomen. Zo wordt er onder andere gevraagd of het dier moeite heeft met eten en of hij/zij uit de bek stinkt. Beertje was nog nooit eerder voor een gebitscontrole geweest, wat ook duidelijk te zien was. De gingiva was rood en er was veel tandsteen aanwezig. Het onderzoek wordt voornamelijk visueel gedaan. Als het dier het toestaat, wordt ook een pocketsonde gebruikt. Soms worden er röntgenfoto's gemaakt, dit is echter van de hele kaak, solo-opnames zijn niet mogelijk. Als blijkt dat een gebitsreiniging nodig is, wordt dit onder narcose gedaan (overigens wordt er als een dier onder narcose moet altijd, even

naar het gebit gekeken). Als er niet gereinigd wordt, bestaat de kans dat de infectie zich uitbreidt naar plaatsen elders in het lichaam. Bij gebitsreiniging wordt tandsteen manueel en ultrasoon verwijderd, waarna ook gepolijst wordt, en er altijd aanvullend antibiotica wordt gegeven. Dierenartsen voeren alle tandheelkundige behandelingen zelf uit. Als tijdens de reiniging blijkt dat elementen loszitten, worden deze meteen geëxtraheerd. Overige behandelingen worden bijna nooit uitgevoerd. In sommige gevallen worden er wel kleine gaatjes gevuld of wordt er een endodontische behandeling gedaan. Een gebitsreiniging met een aantal extracties kost ongeveer 200. Als het dier verzekerd is, wordt vaak een groot deel van dit bedrag vergoed.

Net als bij mensen moet het gebit van dieren na reiniging goed onderhouden worden. Dit kan op verschillende manieren. Allereerst kan het gebit dagelijks gepoetst worden door de eigenaar. Dit kan met een speciale dierentandenborstel en tandpasta (met gevelgtesmaak). Hiernaast kan een middel met chloorhexidine en xylitol door het drinkwater worden gemengd, dit vermindert de vorming van plaque en tandsteen en zorgt voor een frisse adem. Ook bestaan er speciale brokken en kauwstrips, die plaque en etensresten verwijderen. Als blijkt dat het gebit zo slecht is dat er niets meer te redden is, wordt een totaalextractie uitgevoerd. Het blijkt dat honden en katten zich prima kunnen redden zonder tanden en kiezen. De gingiva wordt zo hard dat brokken gewoon gekauwd kunnen worden. Een prothese is dus niet nodig.

Hierna keken we ter vergelijking naar het gebit van Max (een 8-jarige hond), dat goed onderhouden werd. Het verschil was overduidelijk: een gezonde, roze gingiva en geen tandsteen aanwezig. Vervolgens was het tijd voor een aantal katten om hun gebit te laten zien. Ook hier bleek dat veel katten last hadden van tandsteen en gingivitis.

Het was erg interessant om te zien hoeveel aandacht er besteed wordt aan gebitten van dieren en hoe belang-

rijk het eigenlijk is dat deze ook goed verzorgd worden. Opvallend waren de overeenkomsten tussen gebitten van mensen en dieren, ook in diagnostiek en behandeling. Misschien is het dus een idee dat honden en katten gewoon meekomen met de halfjaarlijkse controles van hun baasjes...

Dierengebitten

Hond:

De hond heeft een carnivoren gebit. Dat betekent dat het gebit geschikt is om een prooi mee te vangen en te verscheuren. Het gebit van de hond ontwikkelt zich al in de baarmoeder: de tandkiemen voor zowel het melk- als het blijvende gebit worden al voor de geboorte aangelegd. Veruit het grootste deel van de hondenrassen (en ook de wolf) hebben een scharend gebit. Dit wordt als de normale beet beschouwd. Een scharend gebit houdt in dat de ondersnijtanden net de achterkant van de bovensnijtanden raken, dat de onderhoektanden netjes voor de bovenhoektanden langgaan en dat de kiezen van de bovenkaak en de onderkaak elkaar "afwisselen" zodat een horizontale beet ontstaat.

Kat:

De kat heeft net als de hond een carnivoren gebit. De kittens worden tandeloos geboren. De eerste elementen van het melkgebit komen 2 tot 4 weken na de geboorte door. Net als de hond heeft de kat een scharend gebit. Dit maakt het gebit geschikt om als het ware dingen door te bijten of "te knippen". Bij de kat kunnen sterk afwijkende schedelvormen problemen opleveren.

Konijn:

Het konijn behoort tot de orde der Lagomorpha (haasachtigen). Zij onderscheiden zich van de knaagdieren (Rodentia) doordat ze achter de voorste snijtanden 2 stiftandjes hebben. Alhoewel een konijn geen knaagdier is zijn het wel uitstekende knagers. Dit komt mede doordat tanden en kiezen door middel van lamellen tussen de wortel en het slijmvlies van de tandkas diep in het bot verankerd zijn. Ongeveer 2/3e van de tand

bestaat uit wortel. Het gebit van het konijn bestaat uit 4 snijtanden, 2 stiftanden en 20 kiezen. De melktanden van het konijn wisselen in een periode vlak voor de geboorte tot 3-5 weken na de geboorte. De tanden en kiezen van konijnen hebben een open wortel en groeien gedurende hun hele leven door. De snijtanden groeien 2-2,4 mm per week. Deze groei wordt opgevangen door slijtage van de tanden en kiezen. De slijtage vindt plaats als gevolg van het knagen en kauwen op voedsel. Het is belangrijk dat groei en slijtage met elkaar in evenwicht zijn.

Red. HB & VtH

